

glasilo

vrhovnega sveta

leto XCIII januar–april 2012

412

Pascual Chávez

V spoznavanju in posnemanju don Boska so mladi poslanstvo našega življenja

Vežilo za leto 2012

Pascual Chávez

**V spoznavanju in posnemanju don Boska
so mladi poslanstvo našega življenja**

Prvo leto priprave na dvestoletnico njegovega rojstva

Vezilo za leto 2012

Pascual Chávez

**V spoznavanju in posnemanju don Boska so mladi
poslanstvo našega življenja**

Vežilo za leto 2012

GVS 412

Naslov izvirnika

Conoscendo e imitando Don Bosco, facciamo dei giovani
la missione della nostra vita

Strenna 2012

Atti del Consiglio Generale (Glasilo vrhovnega sveta)
leto XCIII januar–april 2012, št. 412

Atti del Consiglio Generale je uradni organ animacije
in obveščanja za salezijansko družbo

Prevedel: dr. Alojzij Slavko Snoj

Uredil: Marjan Lamovšek

Računalniški prelom: Marjan Lamovšek

Izdal in razmnožil

Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Namesto rokopisa za člane salezijanske družbe
Ljubljana, 2012

UVOD: nekaj pomembnih dogodkov v drugem polletju leta 2011 – **RAZLAGA VEZILA ZA LETO 2012: 1 Spoznavanje don Boska in zavzetost za mlade – 2 Odkrivanje don Boskove zgodbe – 3 Vzgibi za raziskovanje don Boskove zgodbe – 4 Vloga posedanjenja zgodovine – 5 Več kot sto let zgodovinopisja v službi karizme – 6 Hermenevtično branje salezijanske zgodovine – 7 Don Boskova podoba danes – 7.1 Razvoj ustanov in naslovljencev – 7.2 Zapuščena mladina – 7.3 Odgovor na potrebe mladih – 7.4 Prožnost odgovora na potrebe – 7.5 Ubožno življenje in neutrudno delo – 8 Predlogi za uresničevanje vezila – 9 Sklep: Deček sanj – In naša glasba se nadaljuje**

*Slovesni praznik Gospodovega rojstva,
25. decembra 2011*

Dragi sobratje!

Vesel sem, da se morem povezati z vami na ta slovesni praznik, ko obhajamo skrivnost učlovečenja Božjega Sina, največji izraz Božje ljubezni. »Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (Jn 3,16). To je veliki »da« Boga človeku. To je lepa in dobra novica, ki ne postane le vsebina naše evangelizacije, temveč tudi vzgojno-pastoralni program, ker nas vabi, da bi bil človek naša pot, da bi uresničevali salezijansko poslanstvo kot obvezo za počlovečenje sveta.

Četudi boste našli v kroniki vrhovnega predstojnika številne dejavnosti teh zadnjih mesecev in morda ste jih spremljali na naših spletnih straneh, vam na kratko predstavim nekatere bolj pomenljive dogodke.

Glede na časovno zaporedje vam spregovorim najprej o 6. *mednarodnem kongresu Marije Pomočnice*. Ob Marijinem svetišču na Jasni gori v Čenstohovi na Poljskem v ozračju veselja in velikega bratstva se je v dneh od 3. do 6. avgusta zbralo 1.200 članov salezijanske družine iz več kot 50 narodov, da bi praznovali ta pomembni dogodek. Pripravilo ga je

združenje Marije Pomočnice (ADMA) in izvedlo skupaj s poljskimi salezijanci in hčerami Marije Pomočnice. Prvič je bil kongres dogodek za vso salezijansko družino, ki ima v pobožnosti do Marije Pomočnice eno od sestavnih potez lastne karizme. Dejansko je bilo uradno zastopanih enajst skupin salezijanske družine, poleg raznih udeležencev, pripadajočih drugim skupinam. Tema kongresa je bila izročitev Mariji, ki ga dobro izraža geslo *Totus tuus*; obdelovala se je vse dni s prepletanjem dobro pripravljenih slavij, predavanj, življenjskih izkušenj in pričevanj svetosti. Še posebno je bilo spodbudno za mlade in družine pripovedovanje življenjskih izkušenj izročanja Mariji, doživetih v družinah in med mladimi, ki so se vrnil s stranpoti, ter v mladinskih skupinah iz misijonov, ki so prišle iz raznih delov sveta. Cilj je bila izpoved izročitve salezijanske družine Mariji Pomočnici, opravljena na začetku triletne priprave na dvestoletnico don Boskovega rojstva. Pričevanje vere in marijanska pobožnost poljskega naroda do Božje Matere nas je spodbudila, da smo obnovili prizadevnost za pripadanje popolnoma Mariji, da bi navdušeno in z apostolsko vnemo opravljali vzgojno in evangelizacijsko poslanstvo v don Boskovem slogu. V svojem sklepnem nagovoru sem glede na to, da je združenje Marije Pomočnice živa resničnost, navzoča po vsem svetu, združenje, ki je zelo mladinsko in zelo salezijansko, ljudski izraz salezijanske karizme, podal nekaj napotkov; med temi je zavzemanje za posebno pozornost do družine, izvorni subjekt vzgoje in prvi kraj evangelizacije. »Ni mogoče pospeševati mladinske pastorale, če ni povezana s pastoralo družin. Navzočnost družin in mladih parov, ki si pod Marijinim varstvom utirajo življenjsko pot z oblikovanjem, izmenjavo izkušenj in molitvijo, je zares previdnostni dar Marije Pomočnice, ki skrbi za nove rodove.« Vsi so se vrnil v svoje dežele z namenom, da se srečajo na prihodnjem kongresu, ki bo potekal v Torinu na griču Colle Don Bosco leta 2015, ob dvestoletnici rojstva velikega Božjega daru mladim, ki je sveti Janez Bosko.

Na drugem mestu želim z vami podeliti svoje misli o srečanju na *sve-tovnem dnevu mladih*, ki se je dogajalo v Madridu od 16. do 21. avgusta. Če imamo besede, ki bi mogle dobro opredeliti to, kar smo doživeli v tistih dneh, menim, da je mogoče reči: bil je *festival vere*, ne le navaden dogodek ali rock koncert. Obris, ki je združil tista dva milijona mladih – prispelih z

vseh celin, zares iz vsakega kota zemlje, rase, jezika, kulture in zelo različnih okoliščin – je bil »nova generacija«. Generacija mladih, ki so normalni, veseli, miroljubni, širokosrčni, sanjavci, navdušenci, nosilci upanja in prihodnosti, sposobni in poklicani, da niso le preprosti potrošniki izdelkov, presenečenj ali izkušenj, niti le opazovalci te zgodovine sveta, temveč protagonisti sedanjega razvoja preobrazbe človeštva, Jezusovi privrženci, ponosni, da izpovedujejo svojo vero in pripadnost Cerkvi. Svetovni dan mladih je pokazal, da je bil pristna predstavitev vere in Cerkve, pomenljiva pot nove evangelizacije, kajti svetovni dan mladih ni več zgolj dogodek, četudi veličasten, temveč pot vere z neverjetno močjo sklicevanja. Ta dan predstavlja vedno dragocenejše odkritje skupne moči (sinergije), ne le za premagovanje osamitve, v kateri se morejo znajti mladi sredi življenja in pričevanja vere, temveč za napotitev učencev Gospoda Jezusa k skupnim ciljem. Tako morejo uresničiti istost, ki jo Jezus daje svojim učencem, da bi bili »sol zemlje, luč sveta in mesto, ki stoji na gori« (Mt 5,13-14). To bo mogoče toliko, kolikor bodo iz blagrov napravili svojo osebno izkaznico in bodo ubogi v duhu, lačni pravičnosti, krotki, čisti v srcu in ljubitelji miru. Očitno imajo vsi posamezniki, bodisi v svoji posebnosti bodisi v skupinah in gibanjih, neko svojo občutljivost in pogled na resničnost, svoj slog za razumevanje in uresničevanje nove evangelizacije danes. Ne da bi zanikal pomembnost in potrebo kerigmatične poti, sem prepričan, da brez vzgoje ni evangelizacije, ki bi bila veljavna in sposobna dati razloge za lastno upanje. Prepričan sem, da danes ni mogoče pomagati mladim pri dozorevanju brez inkulturacije evangelija; da mora verska govorica nagovoriti današnjo mladinsko kulturo, da bi sporočilo ne postalo nerazumljivo in nebitveno, torej nerodovitno. Sklenem z mislijo na veliko vrednost svetovnega mladinskega dneva, ki v mladih prebuja čustva navdušenja, preroškost, srčnost in veselje, tako potrebno za vsako družbo, ki goji sanje, da bi bila sposobna porajati smisel bivanja in kakovost življenja. Prav tako znova potrjujem pastoralne obete, ki jih daje svetovni dan mladih, kakor je bil v Madridu: današnjega sveta ni mogoče evangelizirati drugače kot s pomočjo oseb, ki so doživele globoko duhovno izkušnjo, ki je spremenila njihovo življenje; ki so doživele milost občestva biti eno srce in ena duša, nasičene z Božjo besedo in Evharistijo ter podprte z molitvijo do stopnje, da so postale alternativni kulturni vzorec.

Nato omenjam, da sem 15. oktobra kot član komisije sodeloval na srečanju *Novi evangelizatorji za novo evangelizacijo*; pripravil ga je novi papeški svet, ki mu je bila zaupana ta pomembna tema. V svoji prizadevnosti, da bi bili navzoči pri tem nujnem pozivu za vso Cerkev, je združenje vrhovnih predstojnikov sprožilo raziskovanje posvečenemu življenju lastnih vidikov in je izbralo deset predstavnikov za 13. škofovsko sinodo, ki bo od 7. do 28. oktobra 2012 obdelovala temo Nova evangelizacija za posredovanje krščanske vere. Očitno ne bo nove evangelizacije brez novih evangelizatorjev, ki so se naučili biti učenci, ki so si v skupnem življenju z Jezusom in v povezanosti z njim usvojili njegovo ljubezen do ljudi in ki se kot navdušeni apostoli posvečajo graditvi Božjega kraljestva, dokler se ne vrne Gospod. Če evangelizacija, ki je ne spremlja zavzetost za človeški napredek in zanimanje za kulturo, ni prava, potem to velja še posebno za novo evangelizacijo. Razlika med evangelizacijo v klasični obliki in novo evangelizacijo je morda prav v dejstvu, da mora biti Božje oznanilo bolj jasno, bolj predano in popolnoma zastonjsko. Pravzaprav pa je Božji Sin tisti, ki naj ga ljudje poslušajo s sprejetjem evangelija, ne pa naše ustanove in nauki. Zato je na koncu koncev pomembno le to, da bi ljudje »imeli življenje in ga imeli v obilju« (Jn 10,10); tu gre za to, kar samo Bog more dati in zagotoviti. Od tu je torej zahteva, da o Bogu ne samo govorimo, temveč ga dajemo. Zaradi tega pa nova evangelizacija zahteva osebno spreobrnjenje evangelizatorjev in evangeliziranih pa tudi spreobrnjenje pastoralnih ustanov, da ne bi zasenčile Božji obraz, temveč da bi omogočale zreti moč živega Boga.

Redovniško življenje je v svojih bistvenih prvinah pojmovano kot skupina mož oz. žena, ki se čutijo poklicane, pritegnjene in »zapeljane« od živega Boga, da bi hodili za Jezusom Kristusom v skupnosti učencev. Poslani so v svet, da bi služili človeštvu in delovali v Njegovem imenu. Svoj začetek imajo v evangeliju in samo to dejstvo jih napravlja vedno evangeljske in evangelizirajoče. Ne da bi morali »delati« kaj drugega, dovolj je le »biti«, da so to, kar so: ljudje posvečenega življenja Bogu in bližnjemu.

Iz tega razloga je redovniško življenje poklicano opravljati temeljno vlogo pri novi evangelizaciji, predvsem zato, ker ima ona bistveno nalogo oznanjati, napraviti vidno in prepričljivo tisto, kar pravi že v začetku navedeni »mini-evangelij«: »Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega

edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje. Bog namreč svojega Sina ni poslal na svet, da bi svet sodil, ampak, da bi se svet po njem rešil« (Jn 3,16-17). Nova evangelizacija mora biti predvsem dobra novica za človeštvo, ko povzema vse tisto, kar je resnično človeško, sposobna odpirati vprašanja, ki prebujajo iskanje Boga, obdana z osebno simpatijo tistega, ki sprejema drugega brez predsodkov in ki ga skuša razumeti. Nova evangelizacija je pripravljena na veliko odprtost za dialog, ne da bi se odpovedala tistemu, kar ni tržljivo, in je zavzeta za vprašanja, za katera je človeštvo danes bolj občutljivo: varovanje narave, zanimanje za pravičnost, svoboda, dostojanstvo in človekove pravice, skupno sprejemljivi napredek ... Vse to pa s sposobnostjo ne le brati zgodovino in razlagati znamenja časov, temveč tudi vzbujati nova znamenja časov, ki pomagajo družbi vlti dinamizem.

Treba je znati oznanjati Kristusa v okoliščinah, ki so zelo zapletene in pogosto sonavzoče v istem okolju. So ljudje, ki niso nikoli slišali govoriti o Bogu in ne čutijo potrebe po tem, ker so navajeni živeti brez njegove navzočnosti. So ljudje, ki so zapustili vero in so postali praktični ateisti ali agnostiki, popolnoma umeščeni v tusetnost (imanenca), ne da bi imeli drugo željo kakor neomejen razvoj, brez presežnosti (transcendenca). So ljudje, ki živijo z ljudsko vernostjo, ki je sad kulture; z njo verujejo v Boga, ne da bi ta vera vedno bila skladna z življenjem. Končno so ljudje z odraslo vero, ki so v Bogu odkrili resnico in ki so z darom vere v Kristusa našli v Cerkvi družinsko hišo, ki je poklicana biti »luč narodov«, »zakrament za edinstvo vsega človeškega rodu«, »zakrament odrešenja« (C 1; M 5).

Redovniško življenje izpolnjuje vse pogoje, da bi danes mogli uresničevati vse to. Zares, njegova prva velika naloga je bila in je pričevanje za Boga, za njegovo popolnost, ki jo dojemamo kot *Dobro, Lepo in Resnično*. Prvi prispevek, ki ga je treba dati današnjemu svetu, je prav ta: ponuditi mu Boga. Druga naloga redovniškega življenja je izvedenost za občestvo, prostor, v katerem se moški oz. ženske različne starosti, kulture, vzgoje in čutenja povežejo v skupnost po vzoru prve krščanske skupnosti, tako da imajo »vse skupno«, da so »kakor eno srce in ena duša« (Apd 2,44; 4,32). In ta nova oblika odnosov poraja tiste »ustvarjalne manjšine«, ki utelešajo alternativni kulturni vzorec proti prevladujočemu modelu.

Tretja velika naloga redovniškega življenja je njegova sposobnost iti na socialne, kulturne in verske meje, tja, kjer so moški in ženske najbolj ubogi v raznih oblikah revščine (gmotni, čustveni, nравstveni, duhovni), zrinjeni na rob ali oropani njihovega dostojanstva in njihovih pravic, da bi sodelovali pri gradnji civilizacije ljubezni.

To so v zgodovini Cerkve delali razni redovi, družbe in ustanove, preoblikujoč njim lastno poslanstvo za posebne cilje po lastnih karizmah, tako da so odgovorili na Božji načrt in na potrebe človeštva.

V zadnjem obdobju so bili še drugi dogodki, ki jih imam za zelo pomembne, četudi se ne ustavljam, da bi jih razlagal. Mislim na »*visite d'insieme*«, med katerimi manjka samo področje Afrike in Italije z Bližnjim vzhodom in UPS-om; mislim na *142. misijonsko odpravo, na leto vere in na 50-letnico 2. vatikanskega koncila*.

Vse to, kar sem napisal, je povezano z *vezilom za leto 2012*, ker povabilo, da bi se vrnili k don Bosku, dobi svojo pravo razsežnost v vrnitvi h Kristusu. Razlaga vezila, ki vam ga dajem, je dokaj posebna, z jasno kulturno globino, ki terja od nas, da bi imeli večjo pozornost za poznanje naše zgodovine. Hkrati nakazuje spremembo miselnosti, ki si jo moramo usvojiti v zgodovinski razlagi. Predvsem je pomembno, da si za branje zgodovine pridobimo poseadanjen pogled. Vezilo naj spodbudi osebno raziskovanje, prizadevanje in javen poziv k priložnostnemu zgodovinskemu raziskovanju. In nakazano raziskovanje mora biti nato učinkovito uresničeno. Sicer pa so že dogodki teh let, 150-letnice ustanovitve Družbe, stoletnice don Ruove smrti in 150-letnice združenja Italije, okrepili v nas zgodovinsko miselnost, ki si jo je treba znova usvojiti. Čeprav bi se vam mogli zdeti točki 5 in 6 moje razlage salezijanske zgodovine (tj. razlage naše zgodovine) preveč tehnični, sta vsekakor potrebni. Za nas vse je priložnost, da pridemo v stik z velikim delom, ki je bilo opravljeno v teh letih. Končno nam točka 7 kaže potrebo, da bi dobili posedanjeno don Boskovo podobo. Vsem vam želim poglobljeno in koristno branje.

Tu je torej moja **razlaga vezila za leto 2012**.

*»Jaz sem dobri pastir.
Dobri pastir da svoje življenje za ovce« (Jn 10,11)*

Pred kratkim smo začeli triletno pripravo na dvestoletnico don Boskovega rojstva. To prvo leto nam daje priložnost, da se mu bolj približamo, da bi ga поблиže in bolje spoznali. Če ne poznamo don Boska in ga ne preučujemo, ne moremo razumeti njegove duhovne poti in njegove pastoralne izbire; ne moremo ga ljubiti, posnemati in se mu priporočati. Še posebno nam bo težko danes inkulturirati njegovo karizmo v raznih okoliščinah in različnih razmerah. Le ko bomo okrepili našo karizmatično istost, bomo mogli Cerкви in družbi nuditi pomenljivo in rodovitno služenje mladim. Naša istost ima oporno točko v don Boskovem obrazu; v njem istost postane vidna in verodostojna. Zato je prvi korak, ki smo ga v triletni pripravi povabljeni napraviti, prav poznanje don Boskove zgodbe.

1 SPOZNAVANJE DON BOSKA IN ZAVZETOST ZA MLADE

Povabljeni smo se poglobljati v don Boska, da bi ga iz dogodkov njegovega življenja spoznali kot vzgojitelja, pastirja, ustanovitelja, voditelja in zakonodajalca. Gre za poznanje, ki vodi k ljubezni, posnemanju in priporočanju.

Za nas člane salezijanske družine mora biti njegov lik to, kar je bil in je še naprej sv. Frančišek Asiški za frančiškane ali sv. Ignacij Lojolski za jezuite. To pomeni: ustanovitelj, duhovni učitelj, zgled za vzgojo in evangelizacijo, predvsem pa začetnik gibanja svetovnega slovesa, ki je z izjemno močjo za spopad sposoben predložiti prizadevnosti Cerkve in družbe potrebe mladih, njihovo stanje in njihovo prihodnost. A kako napraviti to, ne da bi se obrnili v zgodovino, ki ni le čuvaj domala že izgubljene preteklosti, temveč hrani živ spomin, ki je v nas in nas vznemirja zaradi sedanjosti?

Poskus, da bi se približali don Bosku po poteh, ki so lastna zgodovinski raziskavi, nas vodi v boljše razumevanje in ovrednotenje njegove človeške in krščanske veličine, njegove dejavne izvirnosti, njegove vzgojne nadarje-

nosti, njegove duhovnosti, njegovega dela; vse to je razumljivo samo, če je globoko zakoreninjeno v zgodovini družbe, v kateri je živel. Istočasno, spet z bolj poglobljenim poznanjem njegovih zgodovinskih dogodkov, se vedno zavedamo previdnostnega Božjega posega v njegovo življenje. V tem zgodovinskem poglobljanju ni nikakršnega vnaprejšnjega zavračanja najbolj spoštovanih predstav Janeza Boska, ki so jih imeli rodovi salezijancev, hčera Marije Pomočnice, salezijancev sotrudnikov in članov salezijanske družine, to je don Boska, ki so ga oni poznali in ljubili. A tu je in mora biti tudi predstavitev in ponovna razlaga don Boskove podobe, ki bo resnična, ki govori današnjemu svetu in uporablja prenovljeno govorico.

Podoba don Boska in njegovega dela bo obnovljena resno, izhajajoč iz našega kulturnega obzorja: iz današnjega zapletenega življenja, iz globalizacije, iz postmoderne kulture, iz težav pastorage, iz zmanjšanja poklicev in iz posvečenega življenja, »postavljenega pod vprašaj«. Korenite ali časovne spremembe, kakor jih je imenoval moj predhodnik Egidij Viganò, nas silijo, da v novi luči preverimo to podobo in jo premislimo zaradi zvestobe, ki ne bo ponavljanje obrazcev in zunanje spoštovanje izročila. Zgodovinski pomen don Boska je treba znova orisati tako v njegovih delih (»opere«) in nekaterih njegovih sorazmerno izvirnih pedagoških prvinah, kakor tudi v njegovem dejanskem in čustvenem dožemanju univerzalnega, teološkega ter socialnega pomena *problema* »zapuščene« *mladine* in v njegovi izredni sposobnosti, da je z njim seznanil številne sodelavce, dobrotnike in animatorje.

Biti zvest don Bosku pomeni poznati ga v njegovi zgodovini in zgodovini njegovega časa, prevzeti njegove navdihe, sprejeti njegove vzgibe in izbire. Biti zvest don Bosku in njegovemu poslanstvu pomeni gojiti v nas trajno in močno ljubezen »do mladih, zlasti najbolj revnih« (K 2). Taka ljubezen nas usposablja, da odgovorimo na njihove najnujnejše in najgloblje potrebe. Kakor don Bosko se čutimo prizadeti od njihovih težavnih okoliščin: revščina, delo mladoletnih, spolno izkoriščanje, pomanjkanje vzgoje in poklicne formacije, ne vključevanje v svet dela, malo zaupanja vase, strah pred prihodnostjo, izguba smisla življenja.

Z globoko prizadetostjo in nesebično ljubeznijo poskušajmo biti navzoči med njimi z obzirnostjo ter zanesljivostjo, dajmo jim dobre ponudbe

za njihovo pot, za njihove življenjske izbire in za njihovo sedanje in prihodnje srečo. V vsem tem postajamo njihovi sopotniki in usposobljeni voditelji. Še posebno poskušajmo razumeti njihov nov način bivanja. Mnogi izmed njih so »digitalni potomci«, ki po novih tehnologijah iščejo izkušnje za družbeno dejavnost, možnosti za intelektualni razvoj, vire za gospodarski razvoj, trenutno komunikacijo, priložnost za protagonizem. Tudi na tem področju želimo deliti z njimi njihovo življenje in njihova zanimanja. Don Boskov ustvarjalni duh nas vzgojitelje spodbuja, da smo jim blizu kot »digitalni priseljenci«, in da jim pomagamo preseči generacijsko razpoko z njihovimi starši in s svetom odraslih.

Skrbimo zanje med vso njihovo potjo rasti in dozorevanja in jim podarjamo naš čas, naše moči in našo navzočnost v obdobju, ko od otroštva prehajajo v mladost.

Skrbimo zanje, ko jih težke okoliščine, kot je vojna, lakota in brezizhodnost, prisilijo, da zapustijo lastno hišo in družino in se znajdejo sami v soočenju z življenjem.

Skrbimo zanje, ko po opravljenem študiju in usposabljanju željno iščejo prvo zaposlitev in si prizadevajo za vključitev v družbo, včasih brez upanja in možnosti za uspeh.

Skrbimo zanje, ko si oblikujejo svet njihovih čustev, njihove družine, predvsem tako, da spremljamo njihovo pot zaroke, prva leta njihovega zakona in rojstvo otrok (prim. VU 26, 98.99.104).

Posebno nam je pri srcu zapolnitev največje praznine njihovega življenja, tako da jim pomagamo pri iskanju smisla življenja in predvsem tako da jim pokažemo pot rasti v spoznavanju in v prijateljstvu z Gospodom Jezusom, z izkušnjo žive Cerkve, v vsakdanjem prizadevanju, da bi živeli njihovo življenje kot poklic.

To je torej duhovni in pastoralni program za leto 2012:

V spoznavanju in posnemanju don Boska so mladi poslanstvo našega življenja.

Mnoge skupine salezijanske družine so že usklajene s tem prizadevanjem, ki nas bo vse obogatilo v skupnem upiranju oči k našemu dragemu očetu don Bosku. Hodimo zato vedno bolj skupaj kot družina.

2 ODKRIVANJE DON BOSKOVE ZGODBE

Don Bosko je še vedno zanimiv za toliko ljudi v mnogih deželah po več kot stoletju od njegove smrti. Imajo ga za pomembno osebnost tudi zunaj salezijanskega okolja. Čeprav so zdaj nujno odpadle povečave, ki so obdajale njegov lik skozi mnoga desetletja in ki so napravile globok vtis na skupno domišljijo, ostaja don Bosko še vedno osebnost z izrednim umom in veliko priljubljenostjo. Dolg spisec papežev, kardinalov, škofov in duhovnikov, katoliških in nekatoliških raziskovalcev, politikov raznih usmerjenosti, v Italiji, Evropi in po svetu ga je priznalo in ga priznava kot nosilca sporočila, ki je sodobno, preroško, sicer zgodovinsko določeno, toda odprto mnogim sodobnim tokovom in popolnoma dostopno najširšim prostranstvom in časom.

Stoletnica njegove smrti, stopetdesetletnica ustanovitve salezijanske družbe, zdaj pa priprava na dvestoletnico njegovega rojstva in druge posebne priložnosti so pospeševale spodbudno knjižno in časnikarsko žetev. Ob študiju in raziskavah na visoki znanstveni ravni je bilo tudi drugih, skromnejših, ki so podpirale področje pojasnjevanja, zaradi neutemeljenih kritičnih trditev nekaterih in nezadostnih zgodovinskih razlag s strani drugih.

Dejansko je don Boskov lik »iz enega kosa«, ki ga ni mogoče zaobjeti v preprostih obrazcih ali časopisnih naslovih. Je bogata osebnost z navadnimi in hkrati izrednimi lastnostmi, s stvarnimi, miselnimi in mogočimi načrti, z vsakdanjim slogom življenja in delovanja in hkrati s posebnim odnosom z nadnaravnim. Takega lika ni mogoče ustrezno dojeti drugače kakor v njegovi mnogostranskosti in večrazsežnosti. V nasprotnem primeru bi predstavitev enega ali več vidikov, morda zavestno ali nezavedno zamenjanih za celoten prikaz, tvegala, da bi podoba ponaredila.

Včasih bi mogli biti začudeni ob delih, v katerih ima apologetika in ceneni (oleografski) opis don Boska preveč prostora, v katerem je povzdigovanje njegovega lika v premoči na škodo resnice o osebnosti, morda zavite v oguljene izraze, s katerimi se don Boska ne more skoraj nikoli predstaviti. To velja še posebno v tem zgodovinskem trenutku, v katerem se množijo življenjepisi svetnikov, napisani z novimi merili (kriteriologijo). Danes se namreč uveljavlja nova oblika hagiografije, ki temelji na utemeljenih zgodovinskih razlagah in na prenovljenem teološkem branju duhovne izkušnje svetnikov. Zato želim spodbuditi pripravo moderne don Boskove »hagiografije«. Medtem ko se mora opreti na novejšo zgodovinske raziskave, je poklicana k spodbujanju ljubezni do njega, posnemanja njegovega življenja, želje, da bi uresničili njegovo isto duhovno pot. Prav taka želja velja za novo hagiografijo, namenjeno mladim.

3 VZGIBI ZA RAZISKOVANJE DON BOSKOVE ZGODBE

Brez dvoma so številni vzgibi, ki nas napeljujejo k raziskovanju don Boska. Moramo ga poznati kot našega ustanovitelja, ker to zahteva naša zvestoba ustanovi, ki ji pripadamo. Moramo ga poznati kot zakonodajalca, saj smo dolžni izpolnjevati Konstitucije in Pravilnik, ki nam jih je neposredno dal on ali njegovi nasledniki. Moramo ga poznati kot vzgojitelja, da bi mogli živeti preventivni sistem, najdragocenejšo dediščino, ki nam jo je zapustil. Moramo ga poznati še posebno kot učitelja duhovnega življenja, zaradi dejstva, da črpamo iz njegove duhovnosti kot njegovi sinovi in učenci. On nam je namreč podaril ključ za branje evangelija. Njegovo življenje je za nas merilo za uresničevanje hoje s posebnimi značilnostmi za Gospodom Jezusom; o tem sem napisal pismo salezijanskim sobratom, januarja 2004: *Zreti Kristusa z don Boskovimi očmi* (GVS, št. 384).

Danes se v nas krepi zavest o tveganju, če ne bi okrepili vezi, ki nas združujejo z don Boskom. Zgodovinsko poznanje, ki je utemeljeno in prijateljsko, nam pomaga ohranjati te vezi žive; začetna in trajna formacija mora spodbujati salezijanske raziskave. Zdaj je preteklo več kot sto let od

don Boskove smrti. Umrle so vse generacije, ki so neposredno ali posredno bile v stiku z njim in s tistimi, ki so ga osebno poznali. Ko se povečuje naša časovna, krajevna in kulturna razdalja, se vedno bolj redči tisto čustveno ozračje in tista tudi psihična bližina, ki nam je naravno in družinsko ohranjala don Boska in njegovega duha tudi s preprostim gledanjem njegove slike. To, kar nam je bilo izročeno, se lahko izgubi; živa vez z don Boskom se lahko pretrga. Ko bi izgubili zvezo z našim skupnim očetom, z njegovim duhom, z njegovim ravnanjem in z njegovimi navdihujočimi merili, bi kot salezijanska družina ne imeli več »meščanske« pravice v Cerkvi in družbi, če bi izgubili naše korenine in našo istost.

Poleg tega brez korenin ni prihodnosti; ohranjati živ spomin na lastno zgodovino je poroštvo za zanesljivo kulturo. Urejanje zgodovinskega spomina in možnost njegovega uporabljanja je zato velikega pomena; je klic k skupnim koreninam, ki spodbujajo k premišljevanju o vprašanih današnjega časa z bolj zrelo zavestjo o naši preteklosti. To je zagotovilo – čeprav z zgodovinskimi preobrazbami in neizogibnimi spremembami –, da bo naša družina še naprej nosilka karizme začetkov in bo čuječa in ustvarjalna varuhinja bogatega izročila.

Očitno pa zavest o preteklosti ne sme postati odvisnost. Potrebno je znati kritično ločiti bistven zgodovinski pomen od neosnovanih odmevov in netemeljenih osebnih razlag. Tako se bo mogoče izogniti, da bi naredi karizmatično zgodovinskost rekonstrukcijam, ki imajo malo skupnega z resnično zgodovino. Podoben način zgodovinskega raziskovanja se včasih uporablja zato, da bi se izognili resnemu problemu rekonstrukcije zgodovinskega dogajanja. Tudi pri razlagi don Boskove zgodbe je potrebno zdravo razločevanje. Tudi za nas je vedno pomembno opozorilo papeža Leona XIII.: Zgodovinar ne sme nikoli reči kaj lažnega, niti zamolčati kaj resničnega. Če ima svetnik kakšno šibko točko, jo je treba pošteno priznati. Prikazovanje nepopolnosti svetnikov ima trojno prednost: spoštuje zgodovinsko natančnost, poudarja Božjo popolnost in spodbuja nas, ki imamo zaklad v lončenih posodah, ter nam kaže, da tudi v Kristusovem pričevalcu kri ni voda.

Potreba in nujnost za poglobljeno in sistematično poznanje don Boska sta bili v teh zadnjih desetletjih poudarjeni v uradnih listinah in naj-

bolj verodostojnih posegih mojih dveh predhodnikov. Sam sem v pismu ob koncu leta 2003 (GVS, št. 383, 14-17) dejal takole:

Vendar je don Bosku uspelo, da je bil mlad in torej v soglasju s prihodnostjo, ker je bil vedno med mladimi ... V valdoški izkušnji je jasno, da je zorelo poslanstvo in torej prehajalo od veselja, 'da sem z don Boskom', do 'veselja, da sem z don Boskom za mlade', do 'veselja, da sem z don Boskom za mlade v stalni obliki', do 'veselja, da sem z don Boskom za mlade v stalni obliki z zaobljubami'. Biti z don Boskom ne izključuje že vnaprej pozornosti na njegove čase, ki so ga oblikovali in določali, vendar zahteva, da s svojim prizadevanjem živimo svoje izbire, svojo predanost ter svojega duha podjetnosti in naprednosti. [...] Vse to je iz don Boska napravilo privlačnega in v našem primeru očeta, ki ga je treba ljubiti, vzorec, ki ga je treba posnemati, pa tudi svetnika, kateremu se je treba priporočati ... Zavedamo se, da čim bolj se več razdalja od ustanovnika, tem stvarnejše je tveganje, da bi govorili o don Bosku na temelju stereotipov in anekdot, brez pravega poznanja naše karizme. Od tod vstaja nuja, da ga spoznavamo z branjem in preučevanjem: da ga ljubimo afektivno in efektivno kot očeta in učitelja za svojo duhovno dediščino; da ga posnemamo in se skušamo upodobiti po njem, tako da bomo iz Pravil življenja napravili svoj osebni načrt. To je smisel vrnitve k don Bosku, k čemur sem povabil sebe in vso družbo že pri svojem prvem 'večernem govoru', s študijem in ljubeznijo, ki skušata razumeti, da bi osvetlila naše življenje in trenutne izzive. Don Bosko je skupaj z evangelijem naše merilo razločevanja in naš cilj identifikacije.

Moja želja ni preveč daleč od razmišljanja, ki ga je don Francesco Bodrato, prvi inšpektor v Argentini, 5. marca 1877 napisal v pismu svojim novincem:

Kdo je don Bosko? Naj vam povem? Naj vam povem prav zares, kakor sem se učil in slišal govoriti od drugih. Don Bosko je naš najljubši in najljubeznivejši oče. To pravimo vsi mi, ki smo njegovi sinovi. Don Bosko je previdnostni človek, oz. človek Previdnosti časov. To potrjujejo resnični darovi. Don Bosko je človek filantropije. To pravijo filozofi. In jaz vam pravim, potem ko priznavam, se razume, vse tisto, kar pravijo navedeni, da je don

Bosko resnično tisti prijatelj, ki ga Sveto pismo opiše kot veliki zaklad. Prav mi smo našli tega resničnega prijatelja in ta veliki zaklad. Marija nas je navdihnila, da smo ga mogli spoznati, in Gospod nam naklanja, da ga imamo. Torej gorje tistemu, ki ga izgubi. Če bi vedeli, moji dragi bratje, koliko ljudi je, ki zavidajo našo srečo [...] In če se strinjate z menoj in verjamete, da je don Bosko resnični prijatelj Svetega pisma, potem morate skrbeti, da ga boste imeli vedno, in se truditi, da ga boste posnemali (F. Bodrato, Epistolario, ur. B. Casali, LAS, Roma 1995, 131-132).

Členi: 21, 97 in 196 sedanjih Konstitucij Družbe sv. Frančiška Saleškega, ki predstavljajo don Boska, ga ne imenujejo zaman »naš vzor« in »varni vodnik«; konstitucije same pa sprejemamo »kot don Boskovo oporoko, kot knjigo življenja«. Podobni izrazi so tudi v pravilih življenja drugih skupin salezijanske družine. Za vse, ki gledamo na don Boska kot na našo oporno točko, ostaja on – kakor sem že poudaril – ustanovitelj, duhovni učitelj, vzornik vzgoje in začetnik gibanja svetovnega odmeva, ki je z izjemno močjo sposoben ponuditi cerkvi in družbi pozornost za potrebe mladih, za njihovo stvarnost in za njihovo prihodnost. Ne moremo se izogniti vprašanju, ali ima danes naša družina še tako moč; ali imamo še tak pogum in tako domišljijo, kakor sta bila pri don Bosku; ali smo ob zarji tretjega tisočletja še sposobni prevzeti njegove preroške drže v obrambi človekovih in Božjih pravic.

Potem ko so nakazane potrebe in nujnosti poznanja in študija don Boska za salezijansko družino, za posamezne skupine, skupnosti, združenja in osebe, je treba pot še opraviti; nakazana pot še ni prehojena pot. Za vsakega je potrebno, da napravi korake in najde načine, sredstva, stopnje in priložnosti, da bo to nalogo uresničil v teku tega leta. Ne moremo priti do praznovanja dvestoletnice, ne da bi bolje poznali don Boska.

4 VLOGA POSEDANJENJA ZGODOVINE

Da bi dosegli te cilje, ni dovolj, da je don Boskova veličina v zavesti vsakega izmed nas. Nepogrešljiv pogoj je, da ga poznamo dobro, onstran

anekdotične naklonjenosti, ki obdaja našega dragega očeta, in prav spodbudne literature, ob kateri so se oblikovale cele generacije. Ne gre za to, da bi iskali lahke recepte za spopadanje salezijanske družine s sedanjo »krizo« Cerkev in družbe, temveč da bi don Boska globoko poznali, tako da bi ga mogli posedanjiti v tej zarji tisočletja, v duhovnem in kulturnem ozračju, v katerem živimo, in v raznih deželah, v katerih delujemo. Potrebno je tako poznanje don Boska, ki naj bi živelo od nenehne napetosti med našim izpraševanjem o sedanjosti in iskanjem odgovorov, ki prihajajo iz preteklosti; le tako bomo mogli tudi danes inkulturirati salezijansko karizmo.

Biti moramo pozorni na dejstvo, da more karizmatično gibanje v trenutku zgodovinskih preobratov rasti in se razvijati samo s pogojem, da karizmo ustanovitelja življenjsko razlagamo in ne ostane le dragocena okamnina. Ustanovitelji so imeli izkušnjo Svetega Duha v določenem zgodovinskem okolju. Zato je treba določiti priložnostne sestavine njihove izkušnje; saj odgovor na kako popolnoma določeno zgodovinsko okoliščino ima vrednost, dokler traja tista okoliščina. Z drugimi besedami: vprašanj današnje cerkvene skupnosti in tistih o sedanjem družbeno-kulturnem okolju ne moremo imeti za nekaj tujega našemu zgodovinskemu raziskovanju; to mora določiti, kaj je prehodno in kaj trajno v karizmi; kaj je treba opustiti in kaj mora biti prevzeto; kaj je daleč od našega okolja in kaj mu je blizu.

Ne moremo napraviti tega posodobljenja, ne da bi se obrnili na zgodovino, ki – kakor sem dejal – ni varuhinja že minule preteklosti, temveč spomina, ki v nas živi, oz. je v vlogi sedanjosti. Od posedanjenja, ki bi bilo napravljeno brez poznanja napredovanja zgodovinske stroke, bi imeli lažno korist. Podobno bi tudi ne prispevale k velikim dosežkom, ne zgodovinskim ne sodobnim, raziskave in branje, izvedeno ljubiteljsko, brez jasnih hipotez, ustreznih metod in resnih delovnih pripomočkov, ki bi bili zunaj žive in resnične zgodovino-pisne misli. Zgodovino-pisje trajno zahteva kritično revizijo izrečenih sodb, potrebno revizijo, saj moramo priznati, da se preteklost ne more obdržati samo kot kakšen spomenik za opazovanje, prav zato, ker je temeljno povezana z osebo tega, ki jo želi poznati.

Ne smemo podcenjevati dejstva, da don Boskova zgodovina ni le »naša«, temveč je zgodovina Cerkve in zgodovina človeštva. Zato ne sme biti daleč od cerkvenega in svetnega zgodovinpisja posameznih dežel, toliko bolj zato, ker je salezijanska zgodovina napravljena iz dinamičnih interakcij, povezav soodvisnosti in sodelovanja in včasih spopadov s socialnim, političnim, gospodarskim, cerkvenim in religioznim, vzgojnim in kulturnim svetom. Ne moremo torej pričakovati, da bodo »drugi« upoštevali »našo zgodovino«, »našo pedagogiko«, »našo duhovnost«, če jim ne bomo ponudili sodobnih pripomočkov za poznanje. Dialog z drugimi se uresniči samo, če imamo isto jezikovno kodo, ista pojmovna orodja in iste strokovne usposobljenosti. V obratnem primeru bomo na robu družbe, daleč od kulturnega razpravljanja, odsotni krajem, kjer se načrtujejo rešitve trenutnih problemov. Izključitev iz kulturne razprave, ki je v teku v vsaki deželi, bi povzročila tudi zgodovinsko nepomembnost salezijancev, njihovo socialno izključitev in odsotnost naše ponudbe vzgoje. Zato spodbujam obnovljeno prizadevanje za pripravo usposobljenih oseb za študij in raziskovanje na področju salezijanske zgodovine.

Salezijanska literatura in izdajanje knjig, salezijansko pridiganje, okrožnice odgovornih na raznih ravneh in notranja komunikacija v salezijanski družini morajo biti na primerni višini. Tradicionalna poljudnost salezijanske literature in njeno širjenje ne smejo pomeniti plitvost vsebin, zavajanje z informacijami in ponavljanje neke neverjetne preteklosti. Kdor ima dar ali dolžnost ali priložnost govoriti, pisati, izobraževati in vzgajati druge, je dolžan trajno izpopolnjevati vsebino svojih govorov in svojih objav. Delovno orodje komunikacije z ljudmi mora biti kakovostno in kar najbolj verodostojno.

Raziskovanje don Boska je pogoj, da bi mogli sporočati njegovo karizmo in predstaviti njeno pomembnost. Brez spoznavanja se ne more roditi ljubezen, posnemanje in molitev. Gre torej za spoznavanje, ki je rojeno iz ljubezni in vodi v ljubezen: prijateljsko spoznavanje.

5 VEČ KOT STO LET ZGODOVINOPISJA V SLUŽBI KARIZME

Salezijanska zgodovinska žetev je v 150-ih letih prehodila pomembno pot, od prvih skromnih življenjepisnih orisov don Boska v sedemdesetih letih 19. stoletja do slavilnih življenjepisov, ki so se navdihovali v teološkem, anekdotičnem in tavnaturškem branju njegovega življenja in dela, ki so se od osemdesetih let 19. pa do poznega 20. stoletja zelo razširili. Slovesni trenutki don Boskove beatifikacije in kanonizacije so bili očitno vir cele vrste spisov in knjižic duhovne in spodbudne narave. Za pedagoško področje bi mogli podobno reči o bogati vrsti spisov in razprav o don Bosku vzgojitelju, potem ko so don Boskovo preventivno metodo uvedli v šolske programe učiteljskih v Italiji.

V neposredno povojnem času in v petdesetih letih preteklega stoletja so nove generacije salezijancev začele izražati občutek vznemirjenosti o hagiografski literaturi iz preteklosti. Prebudila se je zahteva po taki hagiografiji ustanovitelja, ki bi ne merila le samo k spodbujanju in zagovoru, temveč k resničnosti lika v vseh njegovih mnogovrstnih pogledih: hagiografija, ki bi se potopila v notranjost zgodovine in ki bi kot taka prevzela vse njene naloge, dolžnosti in smeri. Uveljavljala se je na neki način potreba izstopiti iz že utrjenega kroga, da bi spodbudili prevrednotenje don Boskove zgodovine, ki bi bila jezikoslovno (filološko) ozaveščena in presejana v virih ter zgodovinsko izpeljana po posodobljenih metodah. Bilo je treba preseči gledišče, lastno prvim salezijancem, ki je nedvomno bilo providencialistično, teološko in tavnaturško, v katerem je težila k izginjanju resničnosti okolja in delujoča moč časa.

Podobni pogledi na raziskovanje in poglobitev don Boskovega lika, ki se je že dalj časa najavljalo, so dobili močno podporo v povabilu 2. vaticanskega koncila: vrniti se k pristni človeški in duhovni resničnosti izvirov ustanovitelja, da bi izvedli potrebno prenovo posvečenega življenja (prim. *Perfectae Caritatis, Ecclesiae Sanctae*). To je zahtevalo – kot nepogrešljiv pogoj – poznanje zgodovinskih dejstev. Brez zanesljivega sklicevanja na korenine bi posodobljenje dejansko tvegalo, da bi postalo samovoljna in negotova iznajdba. In tako smo v novem kulturnem ozračju sedemdesetih let, po domnevah, smereh, metodah in sodobnem raziskovalnem orodju,

ki ga je sprejelo zelo resno zgodovinopisje, poglobili poznanje podedovane don Boskove zapuščine, bogate z dogodki in usmeritvami, s pomeni in možnostmi. Ugotovili smo zgodovinski pomen sporočila, opredelili neizogibne osebne, kulturne in institucionalne zamejitve, ki so – skoraj paradoksalno – vnaprej prikazovale in še vedno prikazujejo pogoje za vitalnost v sedanjosti in v prihodnosti.

6 HERMENEVTIČNO BRANJE SALEZIJSKE ZGODOVINE

Kot prvo potrebo po prenovi je 2. vatikanski koncil torej zahteval vrnitev k izvirom. Naša družba je zato objavila desetine knjig: *Opere Edite ed inedite di Don Bosco*, ki sta jih oskrbela Centro Studi Don Bosco na Salezijski papeški univerzi in Istituto Storico Salesiano pri vrhovnem vodstvu družbe. Zahvaljujemo se za njihovo delo, da imamo na tisoče strani don Boskovih spisov, ki so nam na voljo v znanstveno-kritičnih izdajah, ki nam omogočajo potrebno *filološko razčlenitev*. Kako bi mogli sicer razumeti slovito »pismo iz Rima«, ki ga je Lemoyne sestavil v don Boskovem imenu, če ne bi dobro poznali težke disciplinske okoliščine, ki so bile v Valdoccu in ki so v tistih istih letih spodbudile »okrožnico o kaznih«? Je vrednost don Boskovega pisma, osebno pisanega, trpečega, prepletenega s popravki in dodanimi pripiski, morda ista kot tista, ki jo ima okrožnica, morda napisana od kakega njegovega sodelavca in od don Boska samo podpisana? Kakšno vrednost imajo delavske pogodbe, podpisane od don Boska, če jih primerjamo s tistimi predhodnimi ali istodobnimi, ki so jih v Torinu sestavili drugi?

Filološki mora slediti *zgodovinsko kritična razčlenitev*, ki upošteva tako izrecno vsebino virov kakor tudi tisto, česar – če jih površno beremo – ne povedo, a predpostavljajo. Nobenega besedila in toliko manj tistih od don Boska, ki je bil osebno, vraščena v zgodovino, ne moremo razumeti brez odnosa do časa, v katerem je bilo napisano, znotraj določenih miselnih zvez, v odnosu do določenih oseb in s posebnimi nameni. Kot sem dejal, don Boskovi spisi in tisti o don Bosku vsebujejo razlago evangelija

pod vplivom dobe, njene govornice in idej, miselnih struktur, pogledov in vrednot.

Dve prejšnji nalogi vodita k tretji in najbolj pomembni, tj. *življenjska in posedanjena razčlenitev*, sposobna znova premisliti, znova izraziti in vsebino virov napraviti sodobno. Pri tem je treba sprejeti nekatera hermenevtična merila, brez katerih bi se mogla razlaga don Boskovih izrazov, njegovih teoretičnih in praktičnih stališč, vsakdanjih načinov življenja in odnosov z Bogom in z družbo odkriti naravnost z nasprotnim učinkom. Preprosto ponavljanje don Boskovih izrekov bi nam moglo celo ponarediti salezijansko istost. Zares gre za besedila in pričevanja, ki so lastna določeni kulturi, ki je ni več, določenemu izročilu ali določeni teologiji, ki zagotovo ni več naša in zato je ne moremo neposredno zaznati.

Salezijanska družba je v sedemdesetih in osemdesetih letih preteklega stoletja napravila velik napor prenove, od katere so zrel sad prenovljene Konstitucije. Salezijanci so napravili zgodovinsko-duhovno refleksijo, ki je že sama po sebi hermenevtika salezijanskih virov in sočasno znamenj časov. Če preletimo vsebinsko kazalo teh Konstitucij, najdemo lepo presečenjenje: don Boskovo ime se neposredno pokaže kakšnih štiridesetkrat. V prvih sedemnajstih členih je navzoče trinajstkrat. Pa tudi tam, kjer ni izraženo njegovo ime, je stalno sklicevanje na njegovo misel, na njegovo ravnanje in na njegove spise. Si moremo zamisliti, da je Sveti sedež v 19. stoletju zahteval, da se v Konstitucijah ne sme omeniti ime in spisi ustanovitelja! To velja tudi za druge konstitucije, pravilnike in načrte življenja drugih skupin salezijanske družine.

Po štiridesetih letih od koncila se moramo nujno zavedati, da je zgodovinsko raziskovanje don Boskove človeške in duhovne zgodbe napravilo pomembne korake naprej, po zaslugi študij, ki so sprejele spremenjene oporne obrise in so morale upoštevati nove metode raziskovanja in sodobna načela ocenjevanja; uporabile so nove možnosti, začevši z razčlenitvijo neobjavljenih listin, ali nove razlage že znanih dokumentov. Nova kritična hagiografija je dosegla vsaj dva pozitivna učinka: predvsem nam je pokazala izviren don Boskov obraz in resnično veličino našega očeta; kot drugo pa da je treba upoštevati don Boska v civilni zgodovini.

Pred nekaj desetletji namreč je laično zgodovinopisje imelo do don Boska neko brezskrbno stališče in mu ni namenjalo pozornosti morda zaradi nekaterih sladkobnih načinov izražanja, čudežnega senzacionalizma in »svetih urokov«, ki so napolnjevali spodbudne življenjepise, prizanesljive do čudovitosti. Danes pa prav nasprotno jemljejo don Boska resno. Lik, ki ga predstavljajo v teh primerih, očitno ne more ne čutiti zgodovinopisnih meril raznih piscev, njihove miselnosti, njihovih ideoloških predpostavk, njihovih ciljev; količinske in kakovostne razpoložljivosti virov, metod za njihovo raziskovanje, njihovih različnih ravni branja in temeljnega kulturnega okolja.

Vse to ustreza sedanji novi občutljivosti naše družine, ki ima večjo ljubezen do lastne poklicnosti in poslanstva. Kakor sem že poudaril, nas je študij don Boska z metodami, ki so lastne zgodovinskemu raziskovanju, usposobil za boljše presojanje njegove veličine, njegove dejavne genialnosti, njegovih darov kot vzgojitelja, njegove duhovnosti in njegovega delovanja. Ne zavračamo že vnaprej tistega, kar smo prejeli veljavnega o don Boskovi podobi, ki so nam jo izročili salezijanci in člani salezijanske družine. Danes nam je potreben ponoven premislek, nadaljnja refleksija, ki nam bo predstavila don Boskovo podobo, ki bo sedanja, ki govori svetu danes s prenovljeno govorico. Vrednost podarjene podobe zares odseva od stopnje sprejemljivosti in poenotenega mnenja.

7 DON BOSKOVA PODOBA DANES

Pred tolikšno salezijansko literaturo, ki je nujno v razvoju, je očitno, da je treba tudi danes odgovoriti na vrsto vprašanj.

Kdo je bil don Bosko? Kaj je rekel, napravil in napisal? S kakšnim načinom življenja in dela mu je uspelo razširiti svoje dobrodelfne ustanove? Kakšen odnos obstaja med njegovo mislijo in dejavnostjo? Kakšen je bil začetek njegovih idej, njihov razvoj in njihova novost? Kakšno zavest o sebi je imel, o svojem poslanstvu na začetku delovanja in kakšno mnenje naj bi imel postopoma v teku svojega življenja? Kakšno mnenje so o njem,

njegovem delu in njegovem poslanstvu imeli njegovi prvi sodelavci laiki in kleriki, prvi salezijanci, hčere Marije Pomočnice, sotrudniki, gojenci in nekdanji gojenci? Kakšno razumevanje in vrednotenje so imeli njegovi sodobniki: papež, škofje, duhovniki, redovniki, predstavniki politike in družbe, nosilci gospodarske in finančne moči, verujoči in neverujoči ter množice?

Kakšna je bila don Boskova podoba, ki so jo oblikovali in ponudili: »zgodovinsko izročilo«, poročevalci, istodobni življenjepisci, pričevalci na procesih, proslave in poveličevanja ob obletnicah in pomembnih datumih (1915, 1929, 1934, 1988, 2009)? Kakšno je bilo razlaganje njegovega zgodovinskega poslanstva? Je bil to previdnosten odgovor na potrebe preganjane Cerkve? Katoliški odgovor na zahteve časov? Rešitev »problema revne in zapuščene mladine«, socialnega problema, sodelovanja med »razredi«? Napredek ljudskih slojev v odnosu do veljavnega reda? Misijonarska in civilizacijska dejavnost? Kaj opredeljuje don Boska? Je bil izumitelj primerne pedagogike, da bi se približal mladim v nevarnosti in nevarnim? Je bil učitelj duhovnosti za mlade v stiski, za nižje »razrede«, za narode v razvoju? Svetnik veselja, človeških vrednot, srečevanja z vsemi brez razlikovanja? Ali vse to in še drugo skupaj?

Danes je treba obnoviti tako don Boskovo podobo. Treba ga je videti v drugi luči zaradi zvestobe, ki ne bo ponavljanje, spoštovanje obrazcev ali razdvajanje. Ni dovolj, da se omejimo na kakšno spodbudno pismo ali na kakšno učeno razpravo. Vsi skupaj moramo poglobiti salezijanskost, da bi prišli do skupnega pogleda, ki bo utemeljen, strokoven in globok, ki bo znal vrednotiti zgodovinsko, pedagoško in duhovno premoženje, podedovano od don Boska; do pogleda, ki temeljito pozna mladinsko resničnost, ki ima pred seboj jasno podobo kristjana v današnji in jutrišnji družbi z ustreznimi obveznostmi glede na potrebe časov. Z drugimi besedami, gre za pregled spremljajočih in vzgojnih ustanov in struktur, za ponovno branje preventivnega sistema z vidika sedanjosti, za predstavitev svetu in Cerkvi posebnega sloga salezijanskega vzgojitelja.

Danes gre bolj kakor za krizo istosti za krizo verodostojnosti. Zdi se, da smo pod trinoštvom sedanjega stanja (status quo), na ravni bolj neza-

vednih kakor zavednih odporov. Čeprav smo prepričani o resnici teoloških vrednot, ki prepajajo naše krščansko in posvečeno življenje, imamo težave, da bi prišli do srca naših naslovljencev, za katere bi morali biti znamenje upanja. Pretreseni smo od nepomembnosti vere pri graditvi njihovega življenja. Ugotavljamo pomanjkljivo uglašenost z njihovim svetom, oddaljenost, da ne rečemo odtujenost od njihovih človeških načrtov. Ugotavljamo, da naša znamenja, drže in govornica dozdevno ne vplivajo na njihovo življenje.

Morda je pomanjkljiva jasnost glede vloge v poslanstvu, ki se mu posvečamo. Nekateri morda niso prepričani o koristnosti našega poslanstva. Morda ne najdejo dela, primernega njihovim težnjam, ker ga ne znamo posodobiti. Morda se čutijo jetnike težkih okoliščin, ki so vedno bolj preteče. Morda je neupoštevanje večje ad intra kakor ad extra. Zgodovina nam bo priskočila na pomoč v prizadevanju za posedanjenje karizme; naj se omejim na to, da bi opozoril na nekatere vidike, in se posebno ustavim pri prvem.

7.1 Razvoj ustanov in naslovljencev. Odpiranje novih ustanov za don Boska določajo zahteve okoliščin. Kulturna revščina mladih spodbudi v Valdoccu odprtje nedeljske osnovne šole, nato večerne, nato dnevne, predvsem za tiste, ki ne morejo obiskovati javne. Potem so tu druge šole, razne delavnice in tako naprej vse do celotne pridružene hiše Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Ta prva ustanova je iz preprostega kraja za srečevanje ob praznikih pri katekizmu in pri igrah postala kraj za celostno formacijo. Za določeno število mladih, ki so bili brez sredstev za življenje, je postala dom, kraj bivanja. Dvorišču in v cerkvi, v kateri je potekal program z možnostjo prejema zakramentov, osnovnega verskega izobraževanja, razvedrila, zanimanj, verskih in civilnih praznikov, obdarovanja, so se pridružile druge strukture, da bi skrbele za učenje obrti, preprečevale obiskovanje tovarn v mestu, prevečkrat nemoralnih in nevarnih za mlade, ki so bili že obremenjeni s težko preteklostjo. Potem so se v nadaljevanju ustanovljale druge salezijanske hiše, druge šole in domovi, druga mala semenišča, zapupana že rojeni salezijanski družbi.

V prvi oratorij so prihajali bodisi nekdanji gojenci iz poboljševalnic bodisi mladi priseljenci in na splošno mladi brez močnih vezi s svojimi župnijami. Na malo višji stopnji so nato sprejeti v oratorij in v dom dijaki in rokodelci, ki so bili daleč od doma, ki so prišli v mesto, da bi se naučili poklica in se šolali ter usposobili za zaposlitev. Za določeno število mladih, ki so pripadali temu sloju ali bili v posebnih težavah oz. so imeli na razpolago nekaj več sredstev, je bila dana možnost, da so se naučili poklica v pripravljenih delavnicah ali končali šolanje v šolah, postavljenih v zavodu. Ti mladi so navadno izhajali iz dveh različnih družbenih slojev: »revni razred« in »srednji razred«. Potem so posebne zahteve spodbudile ustanovitve osnovnih, tehniških, humanističnih, poklicnih in kmetijskih šol za zunanje obiskovalce in zavodov tudi za »srednjevišji razred«, kjer je šlo za zoperstavljenje podobnim laiškim ali protestantskim pobudam oz. da bi zagotovili celostno katoliško vzgojo po preventivnem sistemu.

Don Bosko je imel prednost za najbolj revne za združljivo z množično namembnostjo šol in domov za »srednji razred«. On ne zavrača nobenega sloja ljudi, a prednost daje ukvarjanju s srednjim in revnim slojem, ker so bolj potrebni pomoči in skrbi. Kakorkoli že, mehanizem za plačilo prispevkov ni dopuščal velike odprtosti do zares ubogih ali srednje ubogih, razen za omejene skupine fantov, ki jih je podpirala javna ali zasebna dobrodelnost. Posebna vrsta pa so tisti mladi med najbolj ubogimi in v nevarnosti, ki so v misijonskih krajih in jim manjka luč vere. Seveda se misijonarska dejavnost ne ustavi pri mladih, temveč poskuša doseči vse, ki jih obdajajo. Tudi se ne omeji na strogo pastoralne dejavnosti, temveč se zanima za vse vidike civilnega, kulturnega in družbenega življenja, kakor pravi don Bosko sam v nekem svojem pismu, 1. novembra 1886: ponesite »vero in omiko med tista ljudstva in narode, ki niti ene niti druge vse doslej ne poznajo«. Privilegirani so tudi mladi ne glede na sloj, ki kažejo nagnjenje do cerkvenega ali redovniškega stanu: to je najdragocenejši dar, ki ga moremo dati Cerkvi in celo civilni družbi.

Končno se mora ugotoviti, da so široka območja izrinjenosti mladih »revnih in zapuščenih« v posebno težkih okoliščinah, včasih usodnih, ki ostajajo tuje don Boskovi dejavnosti: skupina mladih, vedno bolj zaposlenih v nastajajoči industriji, ki jih je treba spremljati, braniti ter družbeno

in sindikalno formirati; svet pravega in resničnega mladinskega prestopništva, ki je navzoč v Torinu; ustanove za ponovno vključevanje mladoletnih prestopnikov ali tistih, ki so blizu prestopništvu – z nekaterimi od teh je sicer stopil v bolj ali manj jasna pogajanja; neizmerna celina uboštva in revščine ne samo v mestih, temveč tudi in včasih še bolj po vaseh; široko področje nepismenosti ter rokodelskega in poklicnega izobraževanja; svet brezposelnosti in izseljevanja; in še svet umsko in fizično prizadetih.

Zdaj pa nas ta plat zgodovine obvezuje k razmišljanju *v smeri posedanjenja*. Kdo so danes naši prednostni naslovljenci? Katere so ustanove, ki ustrezajo njihovim potrebam? Ni izginitev iz prenovljenih salezijanski konstitucij seznama značilnih salezijanskih ustanov, ki so navajale na prvem mestu oratorije, naključno povzročila zmanjšanje števila naših značilnih oratorijev, ki so jih morda zamenjale višje ali univerzitetne šole?

7.2 Zapuščena mladina. Kot sem dejal na začetku, je don Boskovo zgodovinsko pomembnost treba najti, razen v ustanovah in v nekaterih metodoloških prvinah, ki so sorazmerno izvirne, v čustvenem in razumskem dojetanju vsesplošne, teološke in družbene pomembnosti problema »zapuščene mladine«. Zgodovinsko pomembnost je treba najti tudi v veliki sposobnosti za komuniciranje takega dojetanja dolgi vrsti sodelavcev, dobrotnikov in občudovalcev.

Torej se vprašajmo: smo danes njegovi zvesti učenci? Živimo še v napetosti, ki jo je don Bosko imel med idealom in uresničenjem, med navdihom in udejanjanjem v družbenem tkivu, v katerem mu je bilo dano delovati?

7.3 Odgovor na potrebe mladih. Ugotavljamo, da don Boskove skrbstvene in vzgojne pobude v blagor mladih na praktični ravni izhajajo iz določene »priložnostne potrebe«. Zato lahko rečemo, da njegovi »odgovori« na vprašanja niso bili dani na temelju organskega »programa« in udejanjeni na temelju predhodnega in celovitega pogleda na socialni in

religiozni oris 19. stoletja. Ko naleti na posebne probleme, daje prav tako neposredne in omejene odgovore, dokler ga postopno razni položaji mladih ne prisilijo, da si splošno postavi »vprašanje mladih« po vsem svetu. V junaškem don Boskovem življenju se ne kažejo preventivni načrti in preišljeno ravnanje na dolgi rok, ki bi bili pripravljene za mizo – vse to imamo danes upravičeno za nepogrešljivo – temveč se pokažejo učinkovite rešitve za neposredne probleme, ki so včasih nepredvideni.

Kaj pomeni vse to danes za nas, ki živimo v globalni vasi, kjer je vse znano v stvarnem času, kjer nam je na voljo močan niz specializiranih znanosti? Kako preiti od politike reševanja k politiki načrtovanja? Na temelju katerih jasnih načel moremo usmerjati dejavne izbire znotraj gub zgodovine, da ne bi ostali zunaj? Kako se izogniti dvojnemu tveganju: izgubiti edinost in istost, da bi hoteli delati vse, da bi opustili trajne dejavnosti in prešli k začasnim in nepremišljenim stvarjem ter da bi kratkoročno razpršili zaloge; in tveganju, da bi razglašali naključne vidike ustanovitelja za popolne in trajne, da bi se zadovoljili z že doseženim, že poznamim, z okamenelim izročilom, ki ga branimo v dobri veri zaradi zvestobe preteklosti?

7.4 Prožnost odgovora na potrebe. Iz zgodovinske razčlenitve je razvidna don Boskova genialna sposobnost – ob njegovi poklicanosti, da bi reševal mlade – za usklajevanje vzgojnih ustanov, namenjenih mladim iz mestnih ljudskih slojev, z nadaljnjimi raznovrstnimi dejavnostmi, ki so imele druge cilje. Ob mali valdoški oratorij je don Bosku uspelo privabiti tisoče mladih ter pridobiti soglasje in podporo cerkvenih ljudi na vedno širšem področju, ki je postajalo univerzalno. In zapiranje ustanov, kot oratorij Angela varuha v Torinu, osamljenih salezijanskih hiš, kot Cherasco in Trinità, ni bilo znamenje umikanja, temveč preureditve in ponovnega zagona. To potrjuje razširitev njegovega poslanstva z ustanovami za mladinsko formacijo: ustanovitev hčera Marije Pomočnice, misijoni, sodelniki in Salezijanski vestnik. Te različne pobude jasno kažejo trajno usklajevanje, ponovni zagon in nadaljnji razvoj.

Kako torej ne bi pripomnili, da moramo v našem delovanju imeti za pomembno ne le in ne toliko videz, temveč resničnost ponovnega zago-

na in razvoja z modrim usklajevanjem? Ali morda nujno zapiranje toliko ustanov pogosto ne tvega, da se zdi preprosto umikanje, bolj kot izbira, ki je naravnana v nadaljnji razvoj?

7.5 Ubožno življenje in neutrudno delo. V osnutkih, ki jih je izročilo imenovalo Duhovna oporoka, je don Bosko zapisal: »Od trenutka, ko se bo začela kazati osebna udobnost v sobah ali hišah, se bo istočasno začelo propadanje naše družbe [...] Ko se bodo med nami začele lagodnosti in udobnosti, bo naša pobožna družba končala svoj tek« (P. Braidó (izd.), *Don Bosco educatore, Scritti e testimonianze*, LAS, Roma 1992, 409; 437).

Ali ne bi danes, po don Boskovem navdihu, morali imeti pogum reči, da kadar se kaka redovniška skupnost za ure in ure zapre pri TV ali časopisih, je znamenje, da smo vsaj v tistem kraju končali svoj tek? Kaj reči, kadar se kaka salezijanska ustanova zmanjša na štiri dečke z žogo in TV in ne najde časa za sklicevanje mladih, da bi jih vključila v svoje pobude, v nasprotju s tem pa najde čas za kulturne izlete? Morda bi tista ustanova mogla končati svoj tek, čeprav število mladih v krajevni salezijanski ustanovi ni vse, a ostaja toplomer za razloge obstoja kake hiše v tistem kraju.

8 PREDLOGI ZA URESNIČEVANJE VEZILA

Izhajajoč iz poznanja don Boskove zgodbe, bi mogli navesti naslednje velike oporne točke in obveznosti vezila za leto 2012. Vsaka skupina salezijanske družine jih bo mogla še bolje opredeliti.

8.1 Pastoralna ljubezen označuje celotno don Boskovo zgodbo in je duša njegovih mnogovrstnih ustanov. Mogli bi reči, da je to zgoščen zgodovinski pogled, skozi katerega beremo vse njegovo življenje. Dobri pastir pozna svoje ovce in jih kliče po imenu, napoji jih pri bistrih vodah in jih pase na zelenih pašnikih; postane vrata, skoz katera ovce vstopajo

v ovčjak; da svoje življenje, da bi ovce imele življenje v obilju (prim. Jn 10,11 sl.). Največja moč don Boskove karizme je v ljubezni, ki zajema neposredno pri Gospodu Jezusu, ki ga posnema in ostaja v njem. Ta ljubezen obstaja v tem, da »daje vse«. Od tu prihaja njegova apostolska zaobljuba: »Bogu sem obljubil, da bom do zadnjega diha živel za svoje uboge fante« (MB XVIII, 258; K 1). To je naš žig in naša verodostojnost pri mladih!

8.2 V don Boskovi zgodbi poznamo toliko *truda, naporov, odgovorov, bolečin in številne žrtve*, ki jih je napravil. Dobri pastir da življenje za svoje ovce. Po potrebah in prošnjah mladih prosi Bog vsakega člana salezijanske družine, da se žrtvuje zanje. Živeti poslanstvo torej ni prazen aktivizem, temveč je upodabljanje našega srca po srcu Dobrega pastirja, ki noče, da bi se katera od njegovih ovc izgubila. To je globoko človeško in globoko duhovno poslanstvo. Je pot askeze; ni zagnane navzočnosti med mladimi brez askeze in žrtve. Kaj izgubiti ali bolje, izgubiti vse, da bi oboogatili življenje mladih, to daje oporo naši predanosti in naši prizadevnosti.

8.3 V zapisniku o ustanavljanju salezijanske družbe in posebno v zgodovinskem razvoju mnogoterih don Boskovih ustanov moremo prepoznati *namembnosti salezijanske družbe*, ki so se polagoma zarisavale. Poklicani smo, da bi bili apostoli mladih, ljudskih okolij, najbolj revnih in misijonskih področij. Danes se bolj kot kdaj trudimo, da bi razumeli in kritično sprejeli medijsko kulturo; uporabljamo sredstva družbenega obveščanja, posebno nove tehnologije, kot mogoča množila našega delovanja za približanje in spremljanje mladih. Medtem ko smo med njimi kot vzgojitelji, kakor je bil naš oče don Bosko, jih vključujemo kot naše prve sodelavce, zaupamo jim odgovornosti, pomagamo jim, da prevzamejo pobudo, in jih usposabljam, da bi bili apostoli svojih sovrstnikov. Tako moremo vedno bolj razširiti veliko srce don Boska, ki bi hotel doseči mlade vsega sveta in jim služiti.

8.4 Dobri sklepi ne morejo ostati prazne izjave. Poznanje don Boska mora privedi do *zavzetosti za mlade in z njimi*. Danes nas Bog pričakuje v mladih kakor don Boska! Zato jih moramo srečati in biti z njimi v krajih, okoliščinah in na obzorjih, kjer nas čakajo. Zato jim je treba iti naproti, napraviti vedno prvi korak in hoditi skupaj z njimi. Razveseljivo je videti, kako se salezijanska družina po vsem svetu žrtvuje za najbolj revne mlade, to so: otroci ulice, otroci na robu družbe, otroci delavci, otroci vojaki, otroci vajenci, zapuščene sirote, izkoriščani otroci; a srce, ki ljubi, je vedno srce, ki se vprašuje. Ni dovolj prirejati akcije, pobude in ustanove za mlade. Treba je zagotoviti navzočnost, stik in odnos z njimi: treba se je ponovno zavzeti za izvajanje asistenc in ponovno odkriti navzočnost na dvorišču.

8.5 Don Bosko se tudi danes vprašuje. Po poznanju zgodovine moramo prisluhniti *don Boskovim vprašanjem*, namenjenim nam. Kaj je tisto več, kar bi mogli storiti za revne mlade? Katera so nova obzorja v pokrajini, kjer delamo, v deželi, v kateri živimo? Imamo ušesa za poslušanje krik mladih danes? Poleg že navedenih oblik revščine katere še druge otežujejo napredovanje mladih danes? Katera so nova obzorja, na katerih se moramo danes zavzemati? Pomislimo na stanje družine, na nujnost vzgoje, na zmedenost pri čustveni in spolni vzgoji, na odsotnost družbene in politične prizadevnosti, na zatekanje v zasebnost osebnega življenja, na duhovno šibkost in na nesrečo toliko mladih. Prisluhnimo kriku mladih in ponudimo odgovore na njihove najnujnejše in najgloblje potrebe, na gmotne in duhovne stiske.

8.6 *Don Boskove odgovore* na potrebe mladih moremo spoznati iz njegovega osebnega življenja. Tako lahko bolje presojamo odgovore, ki smo jih že udejanjili, in katere druge je še treba dati. Gotovo ne manjka težav. Morali se bomo tudi »lotiti volkov«, ki hočejo uničiti čredo: mlačnost, npravstveni relativizem, porabništvo, ki ruši vrednost stvari in izkušenj, ter lažne ideologije. Bog nas kliče in don Bosko nas opogumlja, da bi bili dobri pastirji po vzoru Dobrega pastirja, da bi mladi še mogli najti očete, matere, prijatelje; predvsem pa mogli najti življenje, resnično življenje, življenje v obilju, ki ga podarja Jezus!

8.7 Spomini na Oratorij svetega Frančiška Saleškega, ki jih je don Bosko napisal na izrecno željo papeža Pija IX., so nujna oporna točka za poznanje don Boskove duhovne in pastoralne poti. Napisani so bili zato, da bi mi mogli poznati čudežne začetke don Boskovega poklica in poslanstva; predvsem pa zato, da bi s prevzemom don Boskovih vzgibov in izbir mogel vsak izmed nas osebno in vsaka skupina salezijanske družine prehoditi isto duhovno in apostolsko pot. Nekdo jih je opredelil kot »spomine za prihodnost«. Zato se v tem letu potrudimo, da bomo spoznavali to besedilo in sporočali njegovo vsebino, da ga bomo širili in ga še posebno dali v roke mladim; knjiga bo postala navdihujoča tudi za njihove poklicne izbire.

9 SKLEP

Predstavitev vezila želim kot navadno skleniti s poučno zgodbo. Prej pa hočem tu znova navesti »sanje pri devetih letih«. Zdi se mi namreč, da ta avtobiografska stran nudi preprosto in obenem preroško predstavitev don Boskovega duha in poslanstva. V njej je opredeljeno področje delovanja, ki mu je bilo zaupano: mladi. Nakazan je cilj njegovega apostolskega delovanja: pomagati jim, da bodo po vzgoji rasli kot osebe. Ponujena je vzgojna metoda, ki se bo izkazala za učinkovito: preventivni sistem. Predstavljeno je obzorje, na katerem poteka vse njegovo in naše delovanje: čudovit načrt Boga, ki pred vsemi in bolj kot vsak drug, ljubi mlade. On je tisti, ki jih bogati s toliko darovi in jih napravlja odgovorne za njihovo rast, da bi se pozitivno vključili v družbo. V Božjem načrtu jim ni zagotovljeno le dobro uspeho življenje, temveč tudi večna sreča. Prisluhnimo torej don Bosku in poslušajmo pripoved o sanjah njegovega življenja.

Deček sanj

V tisti dobi sem imel sanje, ki so se mi globoko vtisnile v spomin za vse življenje. V sanjah se mi je zdelo, da sem bil blizu doma, na zelo prostranem dvorišču, kjer je bila zbrana velika množica dečkov, ki so se zabavali. Nekateri so se smejali, drugi igrali, nemalo jih je preklinjalo. Ko sem slišal kletve, sem se takoj vrgel mednje ter uporabljal pesti in besede, da bi umolknili. V tistem trenutku se je prikazal častitljiv mož v zrelih letih, plemiško oblečen. Bel plašč mu je pokrival vso postavo; toda njegov obraz se je svetil tako, da ga nisem mogel znova pogledati. Poklical me je po imenu in mi ukazal, naj se postavim na čelo tistih dečkov: »Ne z udarci, ampak s krotkostjo in ljubeznijo si boš moral pridobiti te svoje prijatelje. Začni jih torej takoj poučevati, kako grd je greh in kako dragocena je krepost.«

Zmeden in prestrašen sem odgovoril, da sem ubog in neveden deček, nezmožen govoriti o veri tistim fantom. V tistem trenutku so se dečki nehali prepirati, kričati in preklinjati, vsi so se zbrali okoli tistega, ki je govoril. Skoraj ne da bi vedel, sem rekel: »Kdo ste vi?« In dodal: »Ki mi ukazujete nemogoče reči?« »Prav zato, ker se ti zdijo take reči nemogoče, jih moraš narediti mogoče s pokorščino in znanjem.« »Kje in kako se bom mogel tega naučiti?« »Dal ti bom učiteljico, pod njenim vodstvom moreš postati moder, brez njenega vodstva pa vsaka modrost postane nespamet.«

- »Toda kdo ste vi, ki tako govorite?«
- »Jaz sem sin tiste, katero te je tvoja mati naučila pozdravljati trikrat na dan.«
- »Mati mi pravi, da naj se ne družim s tistimi, ki jih ne poznam; zato mi povejte svoje ime.«
- »Za moje ime vprašaj mojo mater.«

V tistem trenutku sem ob njem zagledal ženo veličastnega videza, ogrnjeno v plašč, ki se je bleščal na vse strani, kot da bi bil vsak njegov šiv najsvetlejša zvezda. Ko je videl, da sem vedno bolj zmeden v svojih vprašanjih in odgovorih, mi je namignil, naj se ji približam; ko me je z dobroto prijela

za roko, mi je rekla: »Poglej!« Ozrl sem se in opazil, da so vsi tisti dečki pobegnili, in namesto njih sem videl množico kozličev, psov, mačkov, medvedov in še veliko drugih živali. »To je tvoje področje, tu moraš delati. Postani ponižen, močan in krepak in to, kar zdaj vidiš, da se godi tem živalim, boš moral storiti za moje otroke.«

Obrnil sem pogled in glej, namesto divjih živali se je prikazalo prav toliko krotkih jagnjet, ki so vsa poskakujoč tekala okrog, blejajoč, kakor da bi slavila tistega moža in tisto gospo.

V tistem trenutku, še vedno v sanjah, sem začel jokati in sem prosil tistega, da bi hotel govoriti tako, da bi ga razumel, ker nisem vedel, kaj naj bi vse to pomenilo.

Tedaj mi je ona položila roko na glavo in mi rekla: »Ob svojem času boš vse razumel.«

Ko je to izrekla, me je zbudil ropot.

Bil sem zmeden. Zdelo se mi je, da me bolijo roke zaradi udarcev, ki sem jih dajal, in da me boli obraz od zaušnic, ki sem jih dobil; potem pa so mi tista osebnost in tista žena, povedano in slišano tako zaposlili misli, da vso noč nisem mogel zaspati (Spomini na Oratorij svetega Frančiška Saleškega od 1815 do 1855, Salve, Ljubljana 1996, 17-18).

Don Bosko piše v *Spominih na Oratorij*, da so mu tiste sanje »ostale globoko vtisnjene v njegov spomin za celo življenje«, tako da danes smemo reči: živel je, da bi preoblikoval sanje v resničnost.

To, kar je torej naš dragi oče sprejel kot program življenja, da je mlade napravil za razlog svojega bivanja in da je zanje porabil vse svoje moči do zadnjega diha, to je tisto, kar smo mi poklicani storiti.

Zgodba, ki jo tokrat jemljem iz zgodovine, zgovorno ponazarja don Boskovo željo, da bi za mlade bil znamenje ljubezni, ki nikoli ne mine. Prvič sem jo slišal, ko jo je pripovedoval neki sobrat avstralske inšpektorije, don

Lawrie Moate, v nekem pozdravnem nagovoru, ki ga je imel ob praznovanju jubilejev salezijanskega življenja v Lysterfieldu, 9. julija 2011.

In naša glasba se nadaljuje

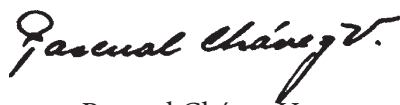
Predstavljajte si dvorišče jetnišnice neke evropske kolonije 17. stoletja. Jutranja zarja se budi, in ko sonce z zlatimi barvami začenja napolnjevati vzhodno nebo, privedejo ven na dvorišče jetnika za usmrnitev. Gre za nekega duhovnika, obsojenega na smrt, ker se je zoperstavil okrutnostim, s katerimi so obravnavali domorodce v koloniji. Zdaj stoji nasproti zida in gleda vojake eksekucijskega oddelka, svoje sonarodnjake. Preden mu zavežejo oči, mu častnik postavi običajno vprašanje, ali ima kakšno poslednjo željo. Odgovor je bil veliko presenečenje za vse: človek je prosil, da bi smel zadnjikrat zaigrati na svojo flavto. Vojaki so dobili na mestu odmor. Medtem so čakali, da bi jetnik zaigral. Ko so glasovi začeli napolnjevati tiho jutranje ozračje, je bilo okolje jetnišnice kakor potopljeno v glasbo, ki je milo in očarljivo napolnjevala z mirom tisti kraj vsakdanjega nasilja in žalosti. Časnik je postajal zaskrbljen, kajti kolikor bolj se je glasba nadaljevala, toliko bolj se mu je zdela naloga, ki jo je imel, nesmiselna. Vojakom je torej dal povelje, naj streljajo. Duhovnik je bil v trenutku mrtev, a na začudenje vseh navzočih je glasba nadaljevala svoj življenjski ples. V kljubovanje smrti. Od kod je prihajala ta mila glasba življenja?

V družbi, ki je docela usmerjena v zadušitev Kristusovega sporočila, mislim, da nas naš poklic uvršča med tiste, ki še naprej poslušajo glasbo življenja. V svetu, ki stori vse, da bi mladi ne poslušali vztrajno Kristusovo povabilo 'pridite in boste videli', je naša posebna čast, da nas je pritegnil in spodbudil don Bosko, da bi igrali melodijo srca, da bi pričevali za presežno (transcendenco), da bi izvajali duhovno očetovstvo, da bi mlade spodbujali v tisto smer, ki ustreza njihovemu dostojanstvu in njihovim pristnim željam.

To je ples Duha! To je glasba Boga!

Dragi bratje, sestre, vsi člani salezijanske družine, don Boskovi prijatelji in vsi mladi! Vsem vam želim novo leto 2012 bogato z Božjim blagoslovom in obnovljeno zavzetost, da bi nam še naprej bilo slišati glasbo, našo glasbo, tisto, ki napolni s smislom življenje mladih in jim pomaga najti izvir veselja.

Vsem velja objem in moj spomin pri Gospodu.

A handwritten signature in black ink, reading "Pascual Chávez V." in a cursive script.

Pascual Chávez V.
vrhovni predstojnik